

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2018. Szerk. Kiszl Péter, Csík Tibor. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet. 2018. 81–90.

KOMPETENCIAFEJLESZTÉS – ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS

ESZKÖZÖK ÉS MÓDSZEREK AZ AKTUÁLIS IFLA STRATÉGIÁKBAN

BARÁTNÉ HAJDU ÁGNES

ELTE BTK KITI, tanszékvezető egyetemi docens

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓ

Az IFLA (Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége) több stratégiai időszakon (2006–2009, 2010–2015, 2016–2021) keresztül is kiemelt figyelmet fordít a kompetenciák fejlesztésére, a képessé tételre, valamint a teljesítményfejlesztésre. Ezek a célok elsősorban a következőkre irányulnak: a könyvtáros egyesületek megerősítése, a fiatal vezetők nemzetközi szinten történő kinevelése, az egyes nemzeti és nemzetközi programok segítése, a könyvtárosok szakmai kompetenciáinak fejlesztése, a könyvtárak és könyvtárosok érdekképviselése a nemzetközi szervezetek és a kultúrpolitika területén, pl. könyvtárak népszerűsítése az ENSZ 2030 Fenntartható fejlődés programjában. A legújabb időszakban az IFLA törekszik regionális és szektorális kapacitásainak megerősítésére. A bemutatott stratégiai dokumentumok segítenek a nemzeti stratégiák és akciótervek (egyesületi, könyvtárügyi) alkotásában, a jövőkép kialakításában, a küldetés és tudatos könyvtárpolitika formálásában, a könyvtárosok arculatának és identitásának formálásában, megbecsültségük növelésében.

Előzmények

A Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége (IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions)¹ stratégiai törekvéseiből következően mindig is jelentős szerepet játszott a nemzetközi kultúrpolitikai és szakmapolitikai törekvések formálásában és ezek könyvtári területre történő adaptálásában. A könyvtárak képviselőit magától értetődő tennivalója az olyan nemzetközi szervezetekkel való együttműködés, programjaikhoz való kapcsolódás, mint pl. az ENSZ (Egyesült Nemzetek Szervezete – United Nations), ezen belül is kiemelten az UNESCO (Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete – United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation). Összefoglalva az IFLA nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatait, a következőket mondhatjuk:²

- szorosan együttműködik az UNESCO-val, számos nyilatkozatot, szabályozót adtak ki közösen;

- az ENSZ-ben megfigyelői státusszal rendelkezik;
- együttműködik az International Council of Scientific Unions (Tudományos Egyesületek Nemzetközi Tanácsa – ICSU) szervezettel;
- megfigyelői státusza van a World Intellectual Property Organization (Szellemi Tulajdon Világszervezete – WIPO), valamint
- az International Organization for Standardization (Nemzetközi Szabványügyi Szervezet – ISO) intézményei ülésein;
- 1999-től megfigyelői státuszt alakított ki a World Trade Organization-nal (Kereskedelmi Világszervezet – WTO).

Az IFLA-nak természetesen jó a munkakapcsolata és együttműködik más nemzetközi nem-kormányzati és civil szervezetekkel is, többek között:

- International Publishers Association (Kiadók Nemzetközi Egyesülete – IPA),
- International Council on Archives (Levéltárak Nemzetközi Tanácsa – ICA),
- International Council of Museums (Múzeumok Nemzetközi Tanácsa – ICOM),
- International Council on Monuments and Sites (Műemlékek és Emlékhelyek Nemzetközi Tanácsa – ICOMOS),
- International Committee of the Blue Shield (Kék Pajzs Nemzetközi Bizottság – ICBS).

Az együttműködések másik csoportját a testületi támogatók köre alkotja. Az IFLA-nak több mint huszonöt ilyen szerződése van.³

Az elnökök szerepe

Annak ellenére, hogy az együttműködés kezdeti lépéseit *Wilhelm Munthe* nevéhez köthetjük (IFLA elnök, 1947–1951), aki kezdeményezte és aláírta a kölcsönös elismerési szerződést az IFLA és az ENSZ, valamint az UNESCO között, a közelmúlt eseményeinek gyökerei a következő három IFLA elnök tevékenységéhez köthetők szorosabban:

- *Claudia Lux* (2007–2009), akinek nemzetközi aktivitása és súlya, kultúrpolitikai törekvései új pályára állították a nemzetközi szervezet addigi működését. A befogadó, adaptáló attitűdből, a kezdeményező szerep előretörése jellemezte elnöki tevékenységét. Jelmondata: *A könyvtárak vannak napirenden*. Elnöki tevékenységét a stratégiákban való gondolkodás jellemezte, melyet egyértelműen áthatott az információhoz való szabad hozzáférés elve.
- *Ellen Tise* (2009–2011) munkássága szoros folytatása volt *Claudia Lux* elnökségének. A kapcsolódás alapja egyrészt az a struktúra, melyben az IFLA elnökök követik egymást, vagyis, hogy a megválasztás után két évig a leendő elnöki posztot betöltő jelölt időt kap arra, hogy szorosabban megismerje az IFLA működését, adminisztrációját, workshopok sorozatában érlelheti ki elnöki gondolatait, megvalósítani kívánt programjait, nemzetközi fórumokon képviselheti a szervezetet, támogatja az aktuális elnököt és a stratégiai célkitűzéseket igyekszik megvalósítani. Természetszerűen szoros munkakapcsolat alakul ki

az egymást követő elnökök között, mely személyiségük függvényében gyakran barátsággá alakulhat. Ez történt a nemzetközileg már közismert, a német kulturális kormányzat teljes támogatását élvező, pályája csúcán lévő Claudia Lux és a lényegesen fiatalabb, elkötelezett, nagyon nyitott és kedves Ellen Tise között. Talán ezért is tekinthető elnöki szerepvállalásuk oly egységesnek és folytatatlagosnak. Ellen Tise választott jelmondata ez volt: *A könyvtárak vezetnek el a tudáshoz való hozzáféréshez.*

- *Sinikka Sipilä* (2013–2015) jelmondata: *Erős könyvtárak az egyenlő és innovatív társadalmakért!* Megválasztása után, az elnöki program kidolgozása kapcsán (2011–2013) számos stratégiai dokumentumot készítettek, ezek közül a legjelentősebb a *Trendjelentés*⁴ volt, melyet 2013 augusztusában mutattak be a szingapúri, 79. IFLA WLIC konferencián⁵. Ez az egészen új stílusú dokumentum számos nemzeti és nemzetközi folyamatot, adaptációt, megbeszélést indított el. Ezt támogatta az is, hogy a szervezet honlapján online platformot hoztak létre *Trend Report Platform* címen, ahol teret adtak a hozzászólásoknak, a különböző prezentációknak, a nemzeti programokról szóló híradásoknak, megbeszéléseknek, és itt osztották meg a Trendjelentéssel kapcsolatos IFLA híreket és egyéb anyagokat. Nagyon hamar kézzel fogható eredményre vezetett a nemzetközi folyamatok koordinálása és a platform lehetőségének biztosítása. 2013. november 26-án jelent meg a *Riding the waves or caught in the tide? Navigating the evolving information environment. Insights from the IFLA Trend Report*⁶ című kiadvány, melyben összegyűjtötték a Trendjelentéssel kapcsolatos hozzászólásokat, eseményeket. 2013 augusztusától novemberig több mint kétezer letöltés történt, csupán erről az oldalról. A *Trend Report Platformon* a fenti célkitűzések mellett már megjelentek a mozgósításra szolgáló online marketing eszközök, a sztorik gyűjtése, a fényképalbumok megosztása és az eseménynaptár.

Trendjelentés, kiáltványok, nyilatkozatok

Az információhoz való szabad hozzáférés olyan közös alapelv, amely szükségszerűen átszö minden elfogadott célkitűzést és megvalósítandó feladatot. Igaz ez a megállapítás az előzőekben bemutatott elnöki programokra és tevékenységekre, de igaz az IFLA jelenlegi megnyilvánulásaira, alapidokumentumaira is.

Manifesztumok

Az IFLA legjelentősebb, a szakmai közéletet és a könyvtárpolitikát formáló dokumentumainak hagyományos formája a kiáltvány (manifesztum). Ezek a manifesztumok több évtizedes múltbeli gyakorlatra tekintenek vissza és példázzák az IFLA és az UNESCO együttműködését, a közös munka módszereit.

Ezek azok a legnagyobb jelentőséggel bíró kiáltványok, melyeket alapvetően egy-egy IFLA szekció vagy az igazgatótanács (Governing Board) dolgozott ki, majd az előkészítő egyeztetések után az UNESCO közgyűlése fogadott el és támogatott, ezzel is nyomatékot adva az adott ügynek, a szabályozott területnek. Hasonló eljárás történt többek között a következő manifesztumok esetében is:

- *IFLA/UNESCO Public Library Manifesto* (IFLA/UNESCO kiáltvány a közművelődési könyvtárakról) 1994;
- *IFLA/UNESCO School Library Manifesto* (IFLA/UNESCO iskolai könyvtári kiáltvány vagy IFLA és UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata⁷) 1999, 2015;
- *Internet Manifesto* IFLA 2002-től folyamatosan aktualizálva;
- *IFLA/UNESCO Multicultural Library Manifesto* (IFLA/UNESCO Multikulturális könyvtári kiáltvány) 2009;
- *IFLA/UNESCO Manifesto for Digital Libraries* (IFLA/UNESCO Digitális könyvtári kiáltvány) 2007, 2010.

Egy-egy kiáltvány elfogadása után gyakran tovább folyt a közös munka és mutatókat, módszertant, megvalósítási irányelveket dolgoztak ki hozzájuk, például *IFLA/UNESCO Internet Manifesto Guidelines*, *IFLA/UNESCO School Library Guidelines*, *School Library Advocacy kit*.

A kölcsönös együttműködés jegyében az IFLA is figyelemmel kíséri szövetségesei, kiemelten az ENSZ, különösen pedig az UNESCO tevékenységét, stratégiai céljait, kiadványait, és amennyiben szükségesnek látja, csatlakozik hozzájuk, támogatja, illetve beépíti a megfelelő szintű terveibe.

A szervezet időről időre számos más, önálló kiáltványt is megfogalmaz, mint például

- *IFLA Manifesto on Transparency, Good Governance and Freedom from Corruption* 2009;
- *IFLA Library Statistics Manifesto* 2010.

Nyilatkozatok, szerződések

Az IFLA számos további, nemzetközi jelentőségű, a könyvtárügyet egészében érintő nyilatkozatot fogalmazott meg, hasonlóan más, kultúrpolitikát befolyásoló szervezetekhez, kormányokhoz. A nyilatkozatok közreadása többnyire az éves világkonferenciákhoz kapcsolódik, hiszen előkészítésük kapcsán és a konferencia ideje alatt nyílik a stratégiai partnerekkel való találkozásokra, a döntéshozó szervek ülésére. Így történt ez a dél-afrikai IFLA világkonferenciát (81. IFLA World Library and Information Congress, Cape Town, South Africa, 2015. augusztus 15–21.) megelőzően is, amikor *Sinikka Sipilä*, az IFLA akkori elnöke találkozott Angola, Burkina Faso, a Zöld-foki Köztársaság, Elefántcsontpart, Lesotho, Guinea, Madagaszkár, Malawi, Mozambik, Nigéria, a Dél-afrikai Köztársaság, Dél-Szudán és Szváziföld kulturális minisztereivel, valamint az adott országok képviselőivel 2015. augusztus 14-én. A rendezvényhez csat-

lakozott az Afrikai Könyvtári Egyesületek és Intézmények elnöke (African Library Associations and Institutions – AfLIA), továbbá a nemzeti könyvtárak képviselői. A résztvevők az afrikai kontinens könyvtárügyéről és a haladás feltételeiről, a szükséges folyamatokról tanácskoztak, melyek tökéletesen illeszkednek a *Fenntartható Fejlődési Célok*hoz. A találkozás végén megfogalmazták és kiadták a *Cape Town Declaration*ot, mely az afrikai országok közös kulturális fellépését és elkötelezettségét deklarálta az ENSZ *Fenntartható Fejlődési Céljai*hoz.⁸

*Lyonu nyilatkozat (2014)*⁹

Az elvi kérdéseket tárgyaló nyilatkozatok közül az utóbbi évek egyik legfontosabb dokumentuma a 2014-ben publikált *Lyonu nyilatkozat*. Az írás megfogalmazta, hogy a megnövekedett információhasználat megalapozza és fejleszti az információs műveltséget, mely a fenntartható fejlődés egyik nélkülözhetetlen alappillére. Az IFLA későbbi elnöke, *Donna Scheeder* 2015. február 19-én lehetőséget kapott, hogy bemutassa a *Lyonu nyilatkozat*ként ismert IFLA dokumentumot az ENSZ közgyűlése előtt.

Hozzászólásának célja az volt, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a megnövekedett információs igények kielégítésében elsősorban olyan információközvetítő intézmények töltenek be jelentős szerepet, mint a könyvtárak. A könyvtárak segítenek megvalósítani az ENSZ tagállamai által 2015 januárjában New Yorkban meghatározott új programot, a *Fenntartható Fejlődési Célok*at (Sustainable Development Goals – SDG), melyek 2015 szeptemberétől léptek a korábbi *Millenniumi Fejlesztési Célok* (Millennium Development Goals – MDGs) helyébe.

Az ülészak-sorozat keretében a *Fenntartható Fejlődési Célok*hoz illeszkedő nyilatkozatokat, törekvéseket ismerhették meg a képviselők és a jelen lévő civil egyesületek képviselői. Donna Scheeder érvekkel támasztotta alá, hogy az információhoz való szabad hozzáférés olyan közös alapelv, mely szükségszerűen átszövi valamennyi célkitűzést és feladatot, és ezáltal a könyvtárak a 2015 szeptemberében indult Sustainable Development Goals (SDG) egyik legfontosabb támaszai lehetnek.

A nyilatkozatot 604 könyvtári egyesület, könyvtári és információs szervezet írta alá, köztük a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) is. Donna Scheeder rámutatott az információs szegénység és az információhiány veszélyeire. A leendő elnök emlékeztette a képviselőket, hogy bár nagy figyelmet szentelnek a szegénység különböző megnyilvánulási formáira, mégsem említették eddig az információs szegénységből eredő hátrányokat, annak ellenére, hogy az információ és a tudás megkerülhetetlen alappillére a fenntartható fejlődésnek. Az információhoz való hozzáférés nélkül az embereknek pont az az eszköz, illetve esély hiányzik, amely jobbá teheti az életüket. A hozzáférés lehetőségeinek növekedésével elősegítjük a teljesítmények emelkedését és a kitűzött célok megvalósítását az érintett valamennyi terület tekintetében, beleértve az egészségügyet, az oktatást, az átláthatóságot, valamint az elszámoltathatóságot.

Abból mindenkinek csak haszna lehet, ha megismeri, illetve többet megtud arról, miként lehet megvalósítani a fenntartható fejlődést az egyes ágazatokban. Világszerte több mint 320 000 közkönyvtár, iskolai és tudományos könyvtárak százezrei készek segíteni ebben a folyamatban. A könyvtárosok, akik képzett információs szakemberek, fontos és megbízható partnerei az embereknek abban, hogy növeljék az információhoz való hozzáférés esélyeit és gyarapítsák az információs műveltség kompetenciáit, jobbatéve ezzel az életüket.

Ettől a nyilatkozattól és fellépéstől eredeztethetők azok a máig meghatározó, IFLA által koordinált világméretű akciók, melyek a *ENSZ Fenntartható Fejlődési Célokhoz* és az *Agenda 2030*-hoz kapcsolódnak.

Marrakesh szerződés

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) 2013-ban publikálta *A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről* szóló *Marrakesh szerződést* (Marrakesh Treaty). Partnerszervezetei, az IFLA, az EBLIDA (Könyvtáros, Információs és Dokumentációs Szervezetek Európai Irodája – European Bureau of Library, Information and Documentation Associations), valamint a *Public Libraries 2020* alapítványi program egységes fellépéssel igyekeznek elősegíteni, hogy minél több országban ratifikálják a szerződést. 2018. május 11-ig ezt 38 országban írták alá.¹⁰

Az IFLA és EBLIDA online közösséget hozott létre, melynek tagjai kéthetente videokonferencián beszélnek meg az aktuális teendőket annak érdekében, hogy az Európai Parlament ratifikálja a *Marrakesh szerződést*, a szerzői jogi szabályozás részeként. Konzultálnak a közös fellépésről és az egyes nemzeti gyakorlatokról. Információs anyagokat készítenek a lobbizás érdekében, webszemináriumokon tájékoztatják a szakembereket és konzultációkat kezdeményeznek az európai parlamenti képviselők és a könyvtáros egyesületek vezetői között. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke szintén tagja ennek a nemzetközi érdekvédelmi csoportnak.

Az egységes fellépés szép példája volt a *Public Libraries 2020* alapítvány által szervezett program és kiállítás a „Kódolás hetén” (Code Week) az Európai Parlamentben (2016, 2017). A 2016-ban indult éves találkozók mottója: *Generation code: born at the library*¹¹, melyen az európai könyvtári egyesületek vezetői és képviselői vesznek részt.

Az európai „Kódolás hete” *Neelie Kroes*, az Európai Bizottság elnök-helyettese kezdeményezésére indult el 2013-ban, és ma már számos európai szervezet is csatlakozott a programhoz. 2016-ban társult a Code Week kezdeményezéshez a *Public Libraries 2020* alapítvány is, hogy minél több könyvtár is bekapcsolódjon ebbe a nemzetközi kezdeményezésbe. A 2016. október 18–19-én megtartott brüsszeli *EU Code Week* fórumon többek között jelen volt *Ilona Kish*, a 65 ezer könyvtárat tömörítő *Public Libraries Association* igazgatója is. A rendezvénnyel párhuzamosan szervezett interaktív kiállításon a robotika és a digitális műveltség könyvtári szerepvállalására hívták fel az Európai Parlament kép-

viselőinek, illetve a második napon az érdeklődő gyermekek csoportjainak a figyelmét. A rendezvény életre hívói a *Laurentien* holland hercegnő által alapított *Reading and Writing Foundation* (Olvasás és Írás Alapítvány) munkatársai voltak.

Az eseményen az IFLA, az EBLIDA és az Európai Unió tagországainak könyvtári egyesületei a legmagasabb szinten képviseltették magukat. Az országok képviselői lehetőséget kaptak arra, hogy a szerzői jogok közös és egységes szabályozásának kérdéseiről folytathassanak megbeszéléseket a képviselőkkel, különös tekintettel az elektronikus dokumentumok szolgáltatásának előtérbe kerülésére. Az alapítvány munkatársai minden alkalomra készítenek egy infografikát az EU-országok közkönyvtárak adatairól, melynek összeállításában a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, és közvetve a Könyvtári Intézet volt segítségére a szervezőknek.

Trendjelentés

A 2013-ban megjelent *Trendjelentés*, a létrehozott *Trend Report Platform* és az ugyanazon év novemberében kiadott *Riding the waves or caught in the tide? Navigating the evolving information environment. Insights from the IFLA Trend Report* c. dokumentum hatása és sikere arra ösztönözte az IFLA mindenkori vezetőit, hogy őrizzék meg az említett dokumentumok által meghatározott stratégiai vonulatot, módszertant és a jövőben is építsenek rá.

Gerald Leitner főtitkár az IFLA 83. wroclawi világkonferenciáján (IFLA World Library and Information Congress, WLIC) 2017-ben hivatalosan bejelentette, hogy a *Trendjelentés* olyan fontos stratégiai küldetést tölt be a könyvtáros egyesületek és szervezetek életében, ami szükségessé teszi a trendek folyamatos frissítését és újragondolását. A már meglévő aktualizált esettanulmányokat is tartalmazó kiadások (2016, 2017) mellett az új trendjelentések ötévenkénti közreadását is elhatározta az IFLA vezetősége.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete felismerve a jelentéseknek az egyes országok könyvtárügyére gyakorolt hatását, lefordította és elektronikusan publikálta a *Riding the waves or caught in the tide? [...] Insights from the Trend Report* és az *IFLA Trend Report 2016 Update*¹² lényeges részeit.¹³

Az IFLA stratégiája mint az érdekérvényesítés és kompetenciafejlesztés alapidokumentuma

Az IFLA stratégiájának¹⁴ kialakítása az általános könyvtári értékek, az aktuális kihívások, az elnöki programok egymásra épülése, a világkonferenciák során formálódó stratégiai gondolatok és törekvések, valamint a Governing Board munkájának együttes eredménye. Szervesen illeszkedik az aktuális stratégia (2016–2021) közvetlen előkészítési folyamatába a *Trendjelentés*, illetve az annak utóélete során keletkező anyagok.¹⁵

A stratégia szerkezetileg három részből áll:

- *Vízjő vagy jövőkép*, melyben az évek óta használt hívószó, a „global voice” – globális hang – adja meg az felhatalmazást és az inspirációt a hozzáférés, a fejlődés, a tanulás, a kreativitás és az innováció könyvtári kiteljesedéséhez.

- Az *alapértékek* négy pontban emelik ki azokat a területeket, amelyek általánosan határozzák meg az IFLA viszonyulását, felelősségérzetét, elköteleződését olyan általános értékek mellett, mint az információhoz való ingyenes, egyetemes és egyenlő hozzáférés, a magas minőségű könyvtári és információs szolgáltatások, valamint a tagság egyenlő jogai a hozzáféréssel, az IFLA által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban.
- A négy pontból álló stratégia részletezéséhez kapcsolódnak a kétévenként aktualizált, változó és kiegészülő kulcsfontosságú területek (pl. 2015–2016 key initiatives).

Az *IFLA Stratégiai Terv* (2016–2021) minden elemére jellemző a könyvtárosok és könyvtárak érdekeinek érvényesítésére való törekvés, valamint a kompetenciafejlesztés, hogy megvalósulhassanak a jövőképből és az alapértékekben megfogalmazottak. A *könyvtárak társadalmi szerepe* (olvasás és műveltség, kapcsolódás a nemzetközi szervezetek programjaihoz, továbbépítkezés, szabványok); *az információ és tudás* (fenntartható információs környezet, méltányos szerzői jog, a marrakesh-i szerződés, az internet irányítása és semlegessége); valamint a *kulturális örökség* (megőrző és konzerváló központok, a digitális megóvás szabványa, katasztrófabiztonság csökkentése) területeken inkább az érdekérvényesítés, az érdekképviselet a hangsúlyos. A negyedik stratégiai pont viszont a képessé tételről, a teljesítményfejlesztésről szól inkább, de természetesen elsősorban azért, hogy sikeresen eleget tudjunk tenni az előző pontokban felvázolt céloknak (könyvtárak népszerűsítése az *ENSZ 2030 Fenntartható fejlődés programjában*, International Advocacy Programme (IAP), Building Strong Library Associations (BSLA) modell és Africa IAP pilot, Vezetői program 2016–2018, az IFLA regionális és szektorális kapacitásainak megerősítése).

Összegzés. Eszközök és módszerek

A párhuzamosan fejlesztett, egymásra épülő IFLA dokumentumok, projektek és programok mindegyike a könyvtárak szerepének erősítésére, a társadalom szolgálatára irányul. Ezekhez a törekvésekhez változó módszertant, bővülő eszköztárat építettek ki és használnak az egyre szélesebb könyvtáros rétegek megszólítása és mozgósítása érdekében. Tanulmányunkban ezek közül csak néhányat, de talán a legjellemzőbbeket sikerült bemutatnunk. A lista még közel sem teljes, de irányt mutathat és segíthet megérteni azokat a sikeres nemzetközi törekvéseket, melyek segíthetnek a hazai könyvtárügyünk előre vitelében:

- motiválásra szolgáló online marketing eszközök, kérdőívek, online szavazás;
- eredmények analízise utáni tovább építkezés;
- állandó médiajelenlét;
- interaktív honlap, valamint térkép fejlesztése;

- vizualizációs eszközök fokozottabb használata, hatásos infografikák, képeslapok, matricák;
- a közösségi hálók használata (Facebook, Twitter, Instagram stb.);
- sztorik, riportok, esettanulmányok, jó gyakorlatok gyűjtése és megosztása;
- fényképalbumok megosztása;
- információmegosztás, folyamatos híradás a történésekről, eseménynaptár,
- együttműködések, közös képviselő;
- nyilatkozatok, útmutatók, szabványok, irányelvek, stratégiai dokumentumok;
- konferenciák, szatellit konferenciák, tömegeket mozgósító szemináriumok szervezése;
- az előadások, tanulmányok közzététele, kiadása;
- tájékoztató brosrák, szórólapok elektronikus és papíralapú publikálása;
- források összegyűjtése, szakirodalmi publikálás támogatása és közlése, folyóirat-kiadás, egyéb publikációs tevékenység;
- módszertani leírások, eszköztárak.

Az előzőekben bemutatott stratégiai dokumentumok segítenek a nemzeti stratégiák és akciótervek (egyesületi, könyvtárügyi) alkotásában, a jövőkép kialakításában, a küldetés és a tudatos könyvtárpolitika formálásában, a könyvtárosok arculatának és identitásának formálásában, megbecsültségünk növelésében.

Jegyzetek és irodalom

1. Az IFLA honlapja. Forrás: <https://www.ifla.org> [2018. január 2.]
2. Relations with other bodies. Forrás: <https://www.ifla.org/about/more> [2018. január 2.]
3. IFLA Corporate Supporter Programme. Forrás: <https://www.ifla.org/corporate-supporters> [2018. január 2.]
4. IFLA Trend Report. Forrás: <https://trends.ifla.org> [2018. január 2.]
5. IFLA World Library and Information Congress 79th IFLA General Conference and Assembly honlapja. Forrás: <https://www.ifla.org/past-wlic/2013/ifla79.htm> [2018. január 2.]
6. Riding the Waves or Caught in the Tide? Insights from the IFLA Trend Report. Forrás: <https://trends.ifla.org/insights-document> [2018. január 2.]
7. A manifesto kifejezést az IFLA dokumentumaiban hol kiáltványnak, hol nyilatkozatnak fordítják a magyar dokumentumok.
8. Cape Town Declaration. Forrás: <http://www.liasa.org.za/ifla-cape-town-declaration> [2018. január 2.]
9. BARÁTNÉ HAJDU Ágnes: A Lyoni nyilatkozat az ENSZ előtt = Könyvtárvilág, 3 évf. 2. sz. 2015. 2. p. Forrás: <http://mke.info.hu/konyvtarvilag/2015/05/ifla-a-lyoni-nyilatkozat-az-ensz-elott/2133/#more-2133> [2018. január 2.]
10. The Marrakesh Treaty in action. Forrás: <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/marrakesh.pdf> [2018. június 2.]

BARÁTNÉ HAJDU ÁGNES

11. BARÁTNÉ HAJDU Ágnes: Könyvtárosok a programozás hetén az Európai Parlamentben. = Könyvtárvilág, 4. évf. 6. sz. 2016. 3 p. Forrás: <http://mke.info.hu/konyvtarvilag/2017/01/konyvtarosok-a-programozas-heten-az-europai-parlamentben/3677/> [2018. január 2.]
12. IFLA Trend Report 2016 Update. Forrás: <https://trends.ifla.org/files/trends/assets/trend-report2016-update.pdf> [2018. január 2.]
13. IFLA trendek – röviden. Budapest, Magyar Könyvtárosok Egyesülete, 2017. 20 p. Forrás: http://mke.info.hu/wp-content/uploads/2017/10/iflatrendek_roviden_V6.pdf [2018. január 2.]
14. IFLA Strategic Plan 2016–2021. <https://www.ifla.org/files/assets/hq/gb/strategic-plan/2016-2021.pdf> [2018. január 2.]
15. KISZL Péter: Az IFLA stratégiai célkitűzései – hazai és nemzetközi könyvtári párhuzamok. In: Szabó Panna, Székelyné Török Tünde (szerk.): Hagyományok és kihívások V. Múlt és jövő. Országos Könyvtárszakmai Nap, 2016. Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, 2017. 19–36. p. Forrás: https://doi.org/10.21862/HagyKihiv_2016.19

Barátné Hajdu Ágnes habilitált egyetemi docens, az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszék tanszékvezetője, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, az International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) Governing Board tagja.